

Наиболее конкретными и актуальными являются следующие задачи:

1. Формирование личностных качеств, необходимых для эффективной профессиональной деятельности.
2. Формирование у студентов гражданской позиции и патриотического сознания, правовой и политической культуры.
3. Формирование у преподавателей отношения к студентам как к субъектам собственного развития (педагогика сотрудничества).
4. Воспитание нравственных качеств, интеллигентности.
5. Развитие ориентации на общечеловеческие ценности и высокие гуманистические идеалы культуры.
6. Прививание умений и навыков управления коллективом в различных формах студенческого самоуправления.
7. Сохранение и приумножение историко-культурных традиций и ценностей.
8. Укрепление и совершенствование физического состояния, стремление к здоровому образу жизни, воспитание нетерпимого отношения к наркотикам, пьянству, антиобщественному поведению.

Среди основных принципов воспитания студентов можно выделить следующие:

- принцип демократизма, предполагающий педагогику сотрудничества;
- принцип гуманизма к субъектам воспитания;
- принцип духовности;
- принцип патриотизма;
- принцип конкурентоспособности;
- принцип толерантности—плюрализма мнений, вариативности мышления;
- принцип социальной активности;
- принцип ответственности;
- принцип индивидуализации, предполагающей личностно ориентированное воспитание.

И.И. Навасельцава

БДЭУ

ФАРМІРАВАННЕ ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛАГІЧНАЙ КАМПЕТЭНЦЫІ ў СТУДЭНТАў-НЕФІЛОЛАГАў У ПРАЦЭСЕ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Аснова плённасці і перспектывнасці ўсіх кірункаў і метадаў сучаснай айчынай педагогікі — нацыянальная аснова ў навучанні і выхаванні.

Выхаванне і адукацыя многіх пакаленняў людзей ажыццяўляецца ў першую чаргу праз засваенне культуры сваёй нацыі, а чым больш разнастайны сувязі чалавека з навакольным светам і іншымі людзьмі, тым большымі магчымасцямі ён валодае для развіцця сваёй асобы, самаўдасканалення. Сістэма каштоўнасцей любога народа, яго звычаі і традыцыі адлюстроўваюцца ў рэаліях мовы. Ва ўсе часы абавязковым кампанентам існавання нацыянальнай асобы ў свеце з'яўлялася духоўная і матэрыяльная культура са сваім «нацыянальным вобразам свету», увасобленым у мове.

Думка аб важнасці мовы для фарміравання светабачання, духоўнага развіцця асобы была выказана яшчэ ў XIX ст. нямецкім мовазнаўцам В. Гумбальтам. У працэсе вывучэння беларускай мовы студэнты не толькі развіваюць умелні і навывкі карыстання роднай мовай як галоўным сродкам зносін, фарміруюць прафесійную дасведчанасць на аснове беларускамоўнага матэрыялу, але і паглыбляюць свае веды пра нацыянальную культуру. Гэта значыць, што практычнае авалоданне роднай мовай фарміруе і лінгвакультуралагічную дасведчанасць студэнтаў. Зместам лінгвакультуралагічнага аспекта навучання з'яўляюцца такія адзінкі навучання, якія раскрываюць этнаграфічныя, культурныя, гістарычныя, грамадскія рэаліі нацыянальнага соцыуму, што спрыяе выхаванню гарманічна развітай асобы з каштоўным поглядам на родную мову, пашырае кругагляд студэнтаў, абуджае нацыянальную свядомасць.

З тэкстаў па беларусказнаўству студэнты вылучаюць ключавыя словы, якія з'яўляюцца выразнікамі асаблівых «ментальных утварэнняў», што і дапамагае ўсвядоміць своеасаблівасць нацыянальнага моўнага светабачання, бо менавіта ў нацыянальнай мове замацаваны змест культуры народа, уласцівыя яму ідэалы і каштоўнасці, маральныя нормы і гістарычны вопыт.

У межах усяго вучэбна-выхаваўчага працэсу вырашаецца і выпрацоўка ў студэнтаў культуры маўленчых зносін. Веданне і ўмелае выкарыстанне норм маўленчага этыкету ўваходзіць у разрад дзелавых якасцей любога спецыяліста, сведчыць аб узроўні яго прафесійнай кампетэнцыі. Сучаснае развіццё эканомікі, навукі і культуры, пашырэнне міжнароднага супрацоўніцтва ў гэтых галінах прадугледжвае ўстанаўленне кантактаў з замежнымі партнёрамі. У працэсе заняткаў студэнты вучацца мэтазгодна выкарыстоўваць формулы маўленчага этыкету ў залежнасці ад характару зносін, бо ўжыванне этыкетных адзінак без уліку спадзяванняў адрасата можа прывесці да разбурэння камунікатыўнага кантакту.

Такім чынам, канкурэнтаздольнасць будучага спецыяліста залежыць не толькі ад узроўню валодання спецыяльнасцю, але ў

многім вызначаецца і яго культурай, духоўным патэнцыялам, маральна-каштоўнаснымі арыенцірамі.

Мэта вышэйшай школы — актывізацыя працэсу рэалізацыі патрэб асобы ў інтэлектуальным, культурным і маральным развіцці. Заняткі роднай мовай спрыяюць удасканаленню ведаў студэнтаў пра культуру, традыцыі сваёй нацыі ў арганічным адзінстве з яе гісторыяй, фарміраванню і моўнай кампетэнцыі ў сферы будучай спецыяльнасці, і лінгвакультуралагічнай кампетэнцыі, што адначасова дазваляе студэнтам глыбей спазнаць саміх сябе, усвядоміць сваё этнічнае «я» у агульнасусветнай супольнасці людзей.

С.П. Гурко

БГЭУ

ВОСПИТАНИЮ СТУДЕНТОВ — СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД

Одной из целей подготовки будущего специалиста является формирование у него качеств, способствующих усвоению элементов культуры, соответствующих будущей профессиональной деятельности, и отвечающих индивидуальным особенностям обучаемого.

Развитие увлечений, основанных на задатках личности, формирование профессионально ориентируемых качеств специалиста наиболее эффективно в среде «малой группы», которая исповедует одни и те же ценности. В наших условиях речь идет об академической группе, являющейся той «средой обитания», в которой каждый студент сможет найти свою «нишу».

Сама «среда обитания» имеет трехуровневую структуру.

Внешний «периферийный» уровень представляет собой педагогически слабоуправляемую область, состоящую из совокупности культурно-досуговых мероприятий и соответственно оборудованной материально-технической базой (спортивных, клубных помещений и др.).

На этом уровне проводить идейно-воспитательную работу со студентами должны общеуниверситетские подразделения и организации. К ним можно отнести студенческий клуб, спортклуб, профком, комитет ВРСМ университета, студенческие советы общежитий и др.

Следующая за этим уровнем «комплексная» составляющая «среды обитания» включает в себя элементы идейно-воспитательной работы, которая подвергается более жесткому педагогическому контролю со стороны кураторов, профилирующих кафедр, дека-